



Bruselj, 15.7.2015  
COM(2015) 340 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU  
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

**Začetek javnega posvetovanja o novi zasnovi energetskega trga**

{SWD(2015) 142 final}

## 1. VIZIJA ZA PREOBLIKOVANJE ELEKTROENERGETSKEGA SISTEMA

V svojih političnih smernicah je Junckerjeva Komisija za enega od strateških ciljev določila razvoj trdne energetske unije s podnebno politiko, usmerjeno v prihodnost.

Ta cilj je bil potrjen v delovnem programu Komisije za leto 2015<sup>1</sup> in podrobneje opisan v okvirni strategiji Trdna energetska unija s podnebno politiko, usmerjeno v prihodnost<sup>2</sup>. Namen je, da se določijo pogoji za zanesljivo in cenovno dostopno energijo za vse, da se uporabi načelo „energijska učinkovitost na prvem mestu“ ter da Evropska unija postane vodilna na področju energije iz obnovljivih virov. Za doseganje teh ciljev bo potrebno temeljito preoblikovanje evropskega energetskega sistema, vključno z novo zasnovo evropskega trga z električno energijo, ki bo zagotovila večjo predvidljivost s povezovanjem veleprodajnih in maloprodajnih trgov ter privabila nove naložbe. To bo pripomoglo k sklenitvi novega dogovora za odjemalce energije, kakor je opredeljeno v spremljevalnem sporočilu COM(2015) 339.

Evropski elektroenergetski sistem je sredi obdobja korenitih sprememb. Od sprejetja tretjega svežnja o notranjem energetskega trgu<sup>3</sup> politične odločitve na področju električne energije omogočajo konkurenco in povečujejo čezmejni pretok električne energije. Za veleprodajne trge je vse bolj značilna poštena ter odprta konkurenca, ki se, v sicer še vedno nezadostni meri, krepi tudi na maloprodajni ravni. S spajanjem trgov in dodeljevanjem zmogljivosti s pristopom, ki temelji na pretokih moči, se z električno energijo lahko po vsej Evropi trguje bolj učinkovito. Obenem je po zaslugi direktive o energiji iz obnovljivih virov<sup>4</sup> in prizadevanj držav članic za prehod na nizkoogljični energetskega sistema električna energija iz obnovljivih virov postala eden od najpomembnejših virov električne energije.

Vse to so elementi v prihodnost usmerjenega energetskega sistema, vendar se bo morala Evropa, preden bo njen energetskega sistema povsem ustrezal potrebam, spoprijeti z velikimi izzivi. Da bi te spremembe obvladovali in jih v celoti izkoristili, moramo ponovno preučiti organiziranost in ureditev elektroenergetskega sistema in trgov.

---

<sup>1</sup> COM(2014) 910 final, 16.12.2014.

<sup>2</sup> COM(2015)80 final, 25.2.2015.

<sup>3</sup> Zlasti tretji energetskega sveženj, ki vsebuje Direktivo 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 2003/54/ES, *UL L 211, 14.8.2009, str. 55–93*, Uredbo (ES) št. 714/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do omrežja za čezmejne izmenjave električne energije in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1228/2003, *UL L 211, 14.8.2009, str. 15–35*, Uredbo (ES) št. 713/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o ustanovitvi Agencije za sodelovanje energetskega regulatorjev, *UL L 211, 14.8.2009, str. 1–14*, ter Direktivo 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, spremembi in poznejši razveljavitvi direktiv 2001/77/ES in 2003/30/ES, *UL L 140, 5.6.2009, str. 16–62*.

<sup>4</sup> Direktiva 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, spremembi in poznejši razveljavitvi direktiv 2001/77/ES in 2003/30/ES, *UL L 140, 5.6.2009, str. 16–62*.

Obstoječi tržni koncept je iz obdobja velikih, centraliziranih elektrarn, ki so večinoma delovale na fosilna goriva, njihov ključni cilj pa je bila oskrba vseh domov in podjetij na omejenem območju – običajno znotraj države članice – s toliko električne energije, kot so jo želeli. Po tem konceptu so odjemalci, tj. gospodinjstva, podjetja in industrija, veljali za pasivne. Danes premik k decentralizirani proizvodnji povečuje število udeležencev in spreminja obstoječe vloge na trgu. Trg z električno energijo se mora prilagoditi novim razmeram ter v celoti vključiti vse udeležence. To vključuje prilagodljiv odjem, ponudnike energetske storitev in obnovljive vire energije. Konkreten primer je prilagodljivost, ki omogoča industrijskim odjemalcem, da sodelujejo na trgu in neposredno izkoristijo prednosti večje konkurence. Potreben je učinkovit ureditveni in upravljavski okvir, ki bo zmanjšal potrebo po posredovanjih, na primer z mehanizmi zmogljivosti.

Popolnoma delujoč evropski trg naj bi omogočal prost pretok električne energije tja, kjer je najbolj potrebna in zaželena ter kjer je njena vrednost največja. Tako bi lahko kar najbolj izkoristili čezmejno konkurenco ter zagotovili prave signale in spodbude za prave naložbe. Poleg tega bi moral tak trg zagotoviti, da se električna energija dobavi le na podlagi tržnih signalov. Danes ni vedno tako. Kjer se uporablja spajanje trgov, je sicer korelacija med veleprodajnimi cenami vse večja, vendar se absolutne ravni celo na sosednjih trgih zelo razlikujejo, razpon cen pa se ne zmanjšuje. Potrebna so tudi dodatna prizadevanja za zagotovitev zadostne povezanosti med omrežji in za spodbujanje dolgoročne stabilnosti naložb v energetske sektorju kot celoti.

Evropski sveta je oktobra 2014<sup>5</sup> sprejel cilje za leto 2030, ki odražajo visoke ambicije: najmanj 40-odstotno zmanjšanje domačih emisij toplogrednih plinov, vsaj 27-odstotni delež energije iz obnovljivih virov v porabi energije na ravni EU in vsaj 27-odstotno izboljšanje energijske učinkovitosti. To pomeni, da se bodo morale za razogljichenje spremembe elektroenergetskega sistema nadaljevati in stopnjevati. Doseganje energijskih in podnebnih ciljev Evropske unije za leto 2030 bi pomenilo, da bi obnovljivi viri verjetno predstavljali do 50 % proizvedene električne energije. Današnji trgi glede ponudbe in povpraševanja niso dovolj prožni, da bi se lahko odzvali na večji delež energije iz obnovljivih virov. Nova zasnova trga bi morala zagotoviti, da bodo energetske trgi lahko v celoti in z najnižjimi stroški podprli to preoblikovanje. To je mogoče doseči z odpravo preostalih ovir za energijo iz obnovljivih virov ter zagotovitvijo pravih tržnih signalov za zadostne naložbe v prilagodljivo zmogljivost, potrebno zaradi vse večjega števila nestalnih obnovljivih virov energije v energetskega sistemu. Nužen ukrep za uspešno in cenejše vključevanje obnovljivih virov energije je, da se zagotovijo dobro delujoči kratkoročni trgi z električno energijo (od dneva pred dobavo pa do odjema), ki omogočajo popoln dostop do fleksibilnih tehnologij.

Pri vseh odločitvah v zvezi z razvojem energetske unije (ki v ospredje postavlja načelo „energijska učinkovitost na prvem mestu“) se upošteva njihov prispevek k izboljšanju energijske učinkovitosti. Napovedi kažejo, da se bo povpraševanje po električni energiji povečalo, saj odjemalci nanjo prehajajo z drugih virov. Pri vsakem pregledu zasnove trga je treba zato ustvariti pogoje, ki bi prispevali k nadaljnjemu zmanjšanju porabe energije v EU, hkrati pa omogočali stroškovno učinkovito vključitev novih vrst prilagodljivega odjema na trg.

---

<sup>5</sup> EUCO 169/14.

Poleg tega nove tehnologije, kot so pametna omrežja, pametni števcji, pametni domovi, lastna proizvodnja in oprema za shranjevanje energije, državljanom omogočajo, da prevzamejo odgovornost za preoblikovanje energetskega sistema ter z uporabo teh novih tehnologij zmanjšajo svoje račune in dejavno sodelujejo na trgu. Trg mora to spodbujati.

Zasnova trga EU bi morala omogočiti, da bodo inovativna podjetja in zanesljivi posredniki po vsej Evropi lahko zadostili potrebam velikih in malih odjemalcev, in sicer z izkoriščanjem priložnosti, ki jih ponujajo nove tehnologije, ter z osredotočanjem na to, da bodo odjemalci lahko razvijali in uporabljali nove produkte in storitve. To bo pomagalo zagotoviti nov dogovor za odjemalce, pri katerem se bodo lahko povezali različni elementi strategije za energetske unijo: ustvarjena bodo nova delovna mesta na podlagi raziskav in inovacij, hkrati pa bo energijska učinkovitost postavljena v ospredje naših politik.

Naš cilj je popolna vključitev obnovljivih virov energije v elektroenergetski sistem, in sicer z zagotovitvijo, da bodo trgi na njih pripravljeni ter da bodo ti viri imeli enake tržne pogoje kot energija iz konvencionalnih virov.

To pomeni oblikovanje novega okvira za tržno ureditev, ki bo:

- primerna za medsebojno povezan vseevropski trg z električno energijo ter bo zagotavljala jasne cenovne signale za nove naložbe in spodbujala nadaljnji razvoj obnovljivih virov energije;
- spodbujala regionalno sodelovanje in usklajevanje energetske politik;
- omogočala sodelovanje pri razvoju obnovljivih virov energije, vključno pri programih podpore;
- zagotovila resnično evropsko razsežnost zanesljivosti oskrbe z električno energijo.

Ta pobuda je eden ključnih ukrepov iz strategije za energetske unijo<sup>6</sup>. Sprejeta bo skupaj s sporočilom o novem dogovoru za odjemalce energije, s katerim bosta tvorila osrednji del prihodnjega energetskega sistema. Prvi cilj strategije je revizija direktive o energetskega označevanju.

## **2. VZPOSTAVITEV NOVEGA TRGA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO V EVROPSKI UNIJI**

### **2.1. Delovanje trga v praksi**

Popolnoma delujoč evropski trg z električno energijo je najboljši način za zagotovitev, da bodo odjemalci lahko kadar koli dobili električno energijo na najbolj stroškovno učinkovit način.

#### *2.1.1. Vzpostavitev čezmejnih kratkoročnih trgov*

Vrednost električne energije ni vedno enaka – razlikuje se tako po času kot po kraju proizvodnje in odjema. To bi se moralo odražati v cenah, da bi se ustvarili signali za

---

<sup>6</sup> Okvirna strategija za trdno energetske unijo s podnebno politiko, usmerjeno v prihodnost, COM(2015)80 final, 25.2.2015.

naložbe ter pravilna in smiselna proizvodnja. To neizogibno pomeni, da se cene lahko povečajo tam, kjer je proizvodnja omejena, kar lahko sproži prilagajanje odjema.

Kratkoročni trgi, zlasti trgi znotraj dneva in izravnalni trgi, morajo biti v središču učinkovite zasnove trga z električno energijo. Zasnovani morajo biti ob upoštevanju energetskega sistema prihodnosti, za katerega bosta značilna velik čezmejni pretok in obsežna proizvodnja energije iz nestalnih obnovljivih virov. V številnih državah članicah bi se lahko delovanje trga znatno izboljšalo s spajanjem trgov, izboljšanjem čezmejnega pretoka, okrepitvijo trgovanja znotraj dneva ter prilagajanjem odjema. Odpraviti je treba cenovni pritisk, skrajšati roke in intervale za trgovanje znotraj dneva ter čas zaprtja trgovanja bolj približati realnemu času.

Zanesljivo upravljanje omrežja zaradi hitre rasti nestalnih obnovljivih virov ni več tako enostavno, zato je treba tako pri odjemu kot v konvencionalnih elektrarnah spodbujati možnost prilagodljivega odzivanja. Če bi shranjevanje energije postalo del trga z električno energijo, bi se še dodatno povečala prilagodljivost: električno energijo bi bilo treba shranjevati, kadar obstaja presežek in ko so cene nizke, ter jo sprostiti, ko je proizvodnja omejena in so cene visoke. Tako bi izravnali nihanja v proizvodnji električne energije.

V ta namen je treba predvsem vzpostaviti vseevropski sistem za čezmejno trgovanje znotraj dneva – kot je že bilo uspešno opravljeno za trgovanje za dan vnaprej. Za večjo učinkovitost bodo morali izravnalni trgi pokrivati večja območja kot do zdaj. To bo zmanjšalo potrebo po rezervni proizvodni zmogljivosti in evropskemu energetskega sistemu omogočilo, da v celoti izkoristi potencial energije iz obnovljivih virov. To bi morali dopolnjevati skupni pristopi k upravljanju prezasedenosti omrežja. Omejeno število širših izravnalnih območij bi bilo treba v skladu z evropsko perspektivo opredeliti glede na potrebe omrežij, ne pa glede na nacionalne meje. Podobno bi morala veleprodajna cenovna območja ustrezati prenosni zmogljivosti, ne pa mejam držav članic.

### *2.1.2. Spodbujanje dolgoročnih trgov za zagotavljanje naložb*

Z vidika naložb so dolgoročni cenovni signali enako pomembni kot pravilno delovanje kratkoročnih trgov. Drug pomemben signal za naložbe, povezan z razogljčenjem, je prenovljeni evropski trg ogljika z delujočo rezervo za stabilnost trga in dodatnimi ukrepi, kot so opredeljeni v predlogu za pregled sistema EU za trgovanje z emisijami, sprejetim skupaj s tem sporočilom.

Zagotoviti moramo, da bodo trgi resnično odprti vsem udeležencem. Proizvajalci energije iz konvencionalnih virov, prožen odjem, tehnologije za shranjevanje energije, novi ponudniki energetskega storitev ob uveljavljenih akterjih – vsi ti elementi potrebujejo učinkovit dostop do dolgoročnih trgov, ki dajejo signale o tem, kako smiselne so naložbe in kam bi jih bilo treba usmeriti.

Na nekaterih trgih je množičen prehod na kapitalno intenzivno proizvodnjo električne energije iz vetrne in sončne energije z mejnimi stroški blizu nič privedel do daljših obdobj nizkih cen ter zmanjšanja števila obratovnih ur energije iz konvencionalnih virov. V takem primeru je ključen pogoj za to, da trgi z električno energijo pošiljajo prave cenovne signale za naložbe v ustrezne zmogljivosti, omogočanje, da cene odražajo pomanjkanje med konicami odjema, in zaupanje investitorjev, da se bo to res pretvorilo v dolgoročne cenovne signale.

Omogočanje rasti veleprodajnih cen v obdobju največjega odjema ali omejene proizvodnje ne pomeni nujno višjih ali bolj nestabilnih cen za potrošnike. Dobro delujoči dolgotrajnejši trgi bodo dobaviteljem in proizvajalcem omogočili lažje obvladovanje nihanja cen na promptnih trgih, na katerih lahko proizvajalci dobaviteljem in odjemalcem prodajajo zavarovanje za primer nihanja cen ter izboljšajo dolgoročne signale za naložbe. Udeležencem na trgu, vključno s proizvajalci energije iz obnovljivih virov, bi moralo biti omogočeno, da se zavarujejo pred nihanji cen in tveganji obsega ter tako negotovosti v zvezi z najvišjimi cenami spremeniti v načrtovane in zanesljive prihodke. Zato je odločilnega pomena, da se upošteva cenovna nihanja na kratkoročnih trgih in da se jih poveže z dolgoročnimi trgi.

Dolgoročne pogodbe med udeleženci na trgu lahko prispevajo k zmanjšanju naložbenih tveganj kapitalsko intenzivnih naložb, potrebnih v elektroenergetskem sektorju, ter tako olajšajo dostop sektorja do kapitala ob razumnih stroških, zlasti za nizkoogljične tehnologije. Zato je treba spodbujati razpoložljivost ustreznih dolgoročnih produktov in ugotoviti, ali obstajajo ovire za konkurenčno sklepanje dolgoročnih pogodb. Pri sklepanju dolgoročnih pogodb na borzah električne energije se od podpisnic pogosto zahtevajo jamstva. Zagotavljanje takih jamstev je lahko drago, zato bi bilo treba oceniti mehanizme za zmanjšanje s tem povezanih stroškov, hkrati pa omejiti tveganja, povezana z neizpolnjevanjem obveznosti nasprotne stranke.

### *2.1.3. Infrastruktura za delujoči trg*

Dobro čezmejno povezano evropsko energetska omrežje je ključno za zanesljivo oskrbo z energijo v Evropi, večjo konkurenco na notranjem trgu, ki bi prinesla bolj konkurenčne cene, ter za zagotavljanje pravih signalov za naložbe v razogljičenje ter izpolnjevanje ciljev energetske in podnebne politike, h katerim se je Evropska unija zavezala<sup>7</sup>.

Dokončanje infrastrukturnih povezav, ki so še potrebne za resnično integriran notranji trg, in omogočanje potrebnih naložb za to je ena od ključnih prednostnih nalog pri izvajanju strategije za energetska unijo.

Projekti skupnega interesa (PCI)<sup>8</sup> so glavni instrument za fizično integracijo nacionalnih trgov z električno energijo in diverzifikacijo virov energije. Številne izmed predlaganih infrastrukturnih povezav bodo imele ključno vlogo pri obvladovanju spremenljivosti obnovljivih virov energije med državami, kot so Norveška in Združeno kraljestvo, Francija in Španija, ali Norveška, Nizozemska in Nemčija. Tudi Evropski sklad za strateške naložbe, ki dopolnjuje obstoječe financiranje iz Instrumenta za povezovanje Evrope, bi podprl energijske projekte, vključno z energijsko infrastrukturo. Poleg tega bo Evropsko svetovalno vozlišče za naložbe zagotovilo strokovno znanje in tehnično pomoč javnim in zasebnim nosilcem projektov pri zasnovi in oblikovanju finančno solidnih naložbenih projektov.

---

<sup>7</sup> COM(2015) 82 final z dne 25.2.2015 – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu: Doseganje cilja 10-odstotne čezmejne elektroenergetske povezanosti – Priprava evropskega elektroenergetskega omrežja na leto 2020.

<sup>8</sup> Uredba (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2013 o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo in razveljavitvi Odločbe št. 1364/2006/ES in spremembi uredbe (ES) št. 713/2009, (ES) št. 714/2009 in (ES) št. 715/2009.

## **2.2. Prilagoditev zasnove trga obnovljivim virom energije in prilagoditev programov podpore trgom**

Uresničevanje cilja energetske unije, da Evropska unija postane vodilna v svetu na področju energije iz obnovljivih virov, bo vključevalo vzpostavitev okolja, v katerem bodo obnovljivi viri energije lahko privabili potrebne naložbe. Za ugodno financiranje kapitalsko intenzivnih obnovljivih virov energije je potreben stabilen naložbeni okvir, ki zmanjšuje regulativno breme in tveganja.

### *2.2.1. Trg, primeren za obnovljive vire energije*

Pri odločitvah o naložbah v obnovljive vire energije je treba upoštevati naravne danosti geografske lege, razpoložljivost omrežja, javno sprejemljivost, lokacijo odjema ter upravne in naložbene pogoje, vključno z davki in dajatvami. Vse to so pomembni dejavniki, ki vplivajo na proizvodne stroške. Delujoč trg s primerno opredeljenimi cenovnimi območji bi tako zagotovil signale, kje in kdaj bi bilo treba električno energijo proizvajati iz obnovljivih virov.

Hkrati uspešno vključevanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov v elektroenergetski sistem zahteva prožne trge, ki zajemajo različne udeležence na strani ponudbe in povpraševanja. Vzpostavitev likvidnih ter bolj integriranih kratkoročnih trgov bo pripomogla k večji prožnosti ter omogočila, da bodo proizvajalci energije iz obnovljivih virov lahko enakopravno tekmovali s proizvajalci energije iz konvencionalnih virov. Prav tako bi bilo treba spodbujati trge k obvladovanju tveganj obsega.

Izboljšanje čezmejne povezanosti in omogočanje prilagajanja odjema bosta prav tako dodatno prispevala k potrebni prožnosti za vključitev energije iz obnovljivih virov na trg. Vendar se odjemalcev trenutno ne spodbuja dovolj k prilagajanju vzorcev odjema spreminjajočim se razmeram oskrbe. Poleg tega regulativne ovire in diskriminatorna pravila odjemalcem ali energetskim povezovalcem, ki delujejo v njihovem imenu, preprečujejo, da bi prilagodili odjem (vključno z upravljanjem shranjevanja) in enakovredno s proizvajalci sodelovali na trgih z električno energijo.

Večja prožnost trgov bo proizvajalcem električne energije iz obnovljivih virov omogočila polno udeležbo na trgu, kar bo imelo za posledico tudi večjo uravnoteženost njihovih portfeljev. Prav tako bi morali imeti možnost, da sami prispevajo k večji prožnosti sistema. Obstoječe določbe, ki določene načine proizvodnje električne energije izvezajo iz običajnih tržnih pravil, je treba pregledati.

### *2.2.2. Spodbujanje obnovljivih virov energije, primernih za trg*

Takšna reforma trga je skupaj z okrepljenim sistemom EU za trgovanje z emisijami bistven korak k ustvarjanju pogojev, ki bodo sčasoma omogočili, da bo naložbe v nove zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov usmerjal trg.

Medtem bi bilo treba podpirati proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, po potrebi z usmerjenimi tržnimi shemami, ki v skladu s smernicami o državni pomoči<sup>9</sup>

---

<sup>9</sup> Sporočilo Komisije – Smernice o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020, UL C 200, 28.6.2014, str. 1–55.

odpravljajo pomanjkljivosti na trgu, zagotavljajo stroškovno učinkovitost in preprečujejo čezmerna nadomestila in izkrivljanje trga.

Programi podpore za energijo iz obnovljivih virov se skoraj vedno izvajajo v nacionalnem okviru. Bolj usklajen regionalni pristop k energiji iz obnovljivih virov, vključno s programi podpore, bi lahko prinesel velike koristi, med drugim s spodbujanjem stroškovno učinkovitega razvoja proizvodnje energije iz obnovljivih virov na optimalnih geografskih lokacijah. S tem bi se povečal trg za obnovljive vire energije, olajšalo bi se njihovo vključevanje in spodbudilo njihovo najučinkovitejše izkoriščanje. Države članice so vedno bolj odprte za okrepljeno regionalno sodelovanje, vendar praktične težave ostajajo. Konkreten okvir za čezmejno sodelovanje pri programih podpore bi lahko te težave odpravil.

### **2.3. Nov dogovor za odjemalce s povezovanjem veleprodajnih in maloprodajnih trgov**

Povezovanje notranjega trga ne bi smelo biti omejeno samo na veleprodajno raven. Da bi uresničili celoten potencial evropskega notranjega energetskega trga, mora maloprodajni trg z električno energijo potrošnikom – gospodinjstvom, podjetjem in industriji – ponuditi možnost, da dejavno sodelujejo v preoblikovanju elektroenergetskega sistema Unije in imajo od tega koristi. To mora biti eden od ciljev nove tržne zasnove, za uresničitev pa je potrebna korenita sprememba vloge odjemalcev na trgu z električno energijo.

Še vedno obstajajo številne ovire za popolno udeležbo odjemalcev na trgu. Pomanjkanje ustreznih informacij o stroških in odjemu in nepreglednost ponudb sta razlog za nezadostno konkurenco na številnih maloprodajnih trgih. Hkrati trgi za stanovanjske energetske storitve ostajajo premalo razviti.

Aktivna udeležba odjemalcev ne bi smela biti zapletena in zamudna. Danes obstajajo tehnologije, ki odjemalcem omogočajo, da postanejo polnopravni udeleženci v preoblikovanju elektroenergetskega sistema. Vendar regulativni posegi, kot so omejitve cen, regulacija cen, izkrivljajoči davki in druga državna posredovanja, povzročajo, da cene ne zagotavljajo signalov in vrednosti, ki bi odjemalce spodbujali k udeležbi na trgu. S tem potencial za optimalno prilagajanje odjema ostaja neizkoriščen. Gospodinjstva, podjetja in industrija tako trenutno nimajo dovolj spodbud, da bi sodelovali na trgih z električno energijo.

Zato so bistvenega pomena ustrezni cenovni signali. To vključuje tesnejše povezovanje veleprodajnih in maloprodajnih trgov, zlasti tako, da se končnim uporabnikom zagotovijo cene, ki odražajo spremembe veleprodajnih cen. Omrežne tarife morajo biti oblikovane tako, da ne odvrtaajo od prilagajanja odjema, hkrati pa zagotavljajo pravičen prispevek k stroškom omrežja.

Poleg tega druge regulativne ovire in diskriminatorna pravila odjemalcem ali energetskim povezovalcem, ki delujejo v njihovem imenu, preprečujejo, da bi prilagodili odjem (vključno z upravljanjem shranjevanja) in enakovredno s proizvajalci sodelovali na trgih z električno energijo. Regulirane cene, ki končnim odjemalcem preprečujejo, da bi dobili signale o tržnih cenah, so med najbolj očitnimi ovirami. Prav tako tržna pravila



še niso vedno naklonjena udeležbi energetskih povezovalcev. Zaželen je skupen pristop k zasnovi trga, da odjemalci ne bodo v šibkejšem položaju kot proizvajalci.

#### VPRAŠANJA

- 1) Ali bi bile cene, ki odražajo dejansko pomanjkanje (glede na čas in kraj), pomemben element za prihodnjo zasnovu trga? Ali bi to vključevalo tudi potrebo, da cene odražajo pomanjkanje razpoložljive prenosne zmogljivosti?
- 2) Katere izzive in priložnosti bi lahko povzročile cene, ki odražajo dejansko pomanjkanje? Kako se je mogoče odzvati na te izzive? Ali bi zaradi teh cen mehanizmi zmogljivosti lahko postali odveč?
- 3) Napredek pri usklajevanju razdrobljenih izravnalnih trgov je počasen. Ali naj EU poskusi pospešiti postopek, po potrebi s pravnimi ukrepi?
- 4) Kaj je mogoče storiti, da se zagotovi nemoteno izvajanje dogovorjene vseevropske platforme za trgovanje znotraj dneva?
- 5) Ali so za zagotavljanje varnosti naložb v nove proizvodne zmogljivosti potrebne dolgoročne pogodbe med proizvajalci in odjemalci? Ali obstajajo ovire, ki preprečujejo nastanek takšnih dolgoročnih zavarovalnih produktov? Katere? Ali ima javni sektor lahko kakršno koli vlogo pri omogočanju dolgoročnih pogodb na trgu?
- 6) V kakšnem obsegu menite, da razlike med davki in dajatvami<sup>10</sup> na električno energijo v različnih državah članicah povzročajo izkrivljanje v smislu učinkovitega usmerjanja naložb ali ovirajo prost pretok energije?
- 7) Kaj je treba storiti, da se omogoči, da bodo naložbe v obnovljive vire energije usmerjali tržni signali?
- 8) Ali po vašem mnenju obstajajo ovire za popolno vključitev proizvajalcev električne energije iz obnovljivih virov na trg, vključno na izravnalne trge in trge znotraj dneva, kot tudi v zvezi z dispečiranjem na podlagi prednosti? Katere?
- 9) Ali bi bil med državami članicami potreben bolj usklajen pristop k programom podpore za obnovljive vire energije? Katere so glavne ovire za regionalne programe podpore in kako bi te ovire lahko odstranili (npr. z zakonodajo)?
- 10) Katere so po vašem mnenju glavne ovire, ki jih je treba odpraviti za spodbuditev prilagajanja odjema (npr. nezadostno prožne cene, (regulativne) ovire za povezovalce/potrošnike, pomanjkanje dostopa do tehnologij za pametne domove, odsotnost obveznosti, da se končnim uporabnikom ponudi možnost udeležbe na izravnalnem trgu prek programa prilagajanja odjema itd.)?

### 3. OKREPITEV REGIONALNEGA SODELOVANJA V INTEGRIRANEM ELEKTROENERGETSKEM SISTEMU

Potreba po zanesljivem in stroškovno učinkovitem razvoju in upravljanju elektroenergetskega sistema zahteva povečano usklajevanje in sodelovanje vseh udeležencev na notranjem energetskem trgu. V nekaterih primerih to vključuje prehod z nacionalnih na regionalne in vseevropske pristope.

<sup>10</sup> Te so lahko v obliki splošne obdavčitve (DDV, trošarine) ali posebnih dajatev za podpiranje usmerjenih energetskih in/ali podnebnih politik.

### 3.1. Regionalno usklajevanje nacionalnih politik

Popolnoma delujoč notranji energetski trg zahteva, da se države članice s sosedami usklajujejo in z njimi sodelujejo pri oblikovanju energetskih politik. Prav tako je treba zagotoviti, da se vse regionalne pobude razvijajo usklajeno in da je njihov cilj popolnoma integriran energetski trg. Če obstajajo razdrobljeni nacionalni sistemi, bi morale regionalno sodelovanje tam, kjer je potrebno, postati bistveni del učinkovitega upravljanja energetske unije in prvi korak k vseevropski harmonizaciji.

Regionalno sodelovanje med državami članicami bo ključno za doseganje dogovorjenih ciljev na ravni Evropske unije na bolj stroškovno učinkovit način (npr. z boljšo uporabo mehanizmov sodelovanja za doseg cilja glede obnovljivih virov energije) ter bo okrepilo integracijo notranjega energetskega trga in zanesljivost oskrbe z energijo. Primeri političnega sodelovanja na področju energije, na primer v okviru petstranskega foruma, pobude severnomorskih držav za priobalno omrežje (NSCOGI), načrta povezovanja baltskega energetskega trga (BEMIP): <http://ec.europa.eu/energy/en/topics/infrastructure/baltic-energy-market-interconnection-plan>, nove skupine za čezmejno povezovanje jugozahodne Evrope: <https://ec.europa.eu/energy/en/news/high-level-group-energy-infrastructure-south-west-europe-created> ali skupine za povezovanje plinskih trgov v srednji in jugovzhodni Evropi: <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/infrastructure/central-and-south-eastern-europe-gas-connectivity>, so koraki v pravo smer. Regionalno sodelovanje ne bi smelo biti omejeno na države članice EU ali se končati na mejah EU. Izvajanje tretjega svežnja zakonodaje s strani sosednjih držav, kot so na primer države pogodbenice Energetske skupnosti, bo zagotovilo razširjanje koristi notranjega trga prek meja EU. Regionalni forumi bi morali tudi oceniti in obravnavati tveganja, ki so neločljivo povezana s čezmerno odvisnostjo od tretjih držav, ki se odločijo, da ne bodo uporabljale zakonodaje notranjega trga EU. Krepitev regionalnega sodelovanja ponuja edinstvene priložnosti za hitrejši in stroškovno učinkovitejši napredek proti integriranemu trgu.

### 3.2. Izboljšanje čezmejnih povezav

Glede na očitne koristi boljših čezmejnih povezav je Komisija kot del svežnja o energetski uniji predstavila podrobno strategijo, kako premostiti vrzel do cilja 10-odstotne čezmejne povezanosti<sup>11</sup>. Leta 2016 namerava na poziv Evropskega sveta pripraviti sporočilo o tem, kako ta cilj povišati na 15 %.

Zmogljivost za čezmejno povezovanje med številnimi državami je še vedno precej nizka in ne zadošča za pričakovani pretok energije. Projekti skupnega interesa, uvedeni z uredbo o smernicah za vseevropsko energetske infrastrukturo<sup>12</sup>, so ključni za fizično povezovanje nacionalnih trgov z električno energijo in za diverzifikacijo virov energije. Baltske države na primer še niso del sinhronskega območja celinske Evrope. Deležniki se tudi strinjajo, da je treba izboljšati regionalno sodelovanje za boljšo čezmejno povezanost, zlasti v baltski regiji, na Iberskem polotoku, v severnih morjih ter v srednji

---

<sup>11</sup> COM(2015)82 final z dne 25.2.2015 – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu: Doseganje cilja 10-odstotne čezmejne elektroenergetske povezanosti – Priprava evropskega elektroenergetskega omrežja na leto 2020.

<sup>12</sup> Uredba (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2013 o smernicah za vseevropsko energetske infrastrukturo in razveljavitvi Odločbe št. 1364/2006/ES in spremembi uredbe (ES) št. 713/2009, (ES) št. 714/2009 in (ES) št. 715/2009.

in jugovzhodni Evropi. Razmisliti bi bilo treba tudi o dodatnih povezavah do sosednjih regij, kot sta južno Sredozemlje in zahodni Balkan.

Za upravljanje sistema in opredeljevanje območij, na katerih so potrebne nove čezmejne povezave, je nujno, da sistemski operaterji prenosnega omrežja lahko zaupajo oblikovanju cen na promptnih in veleprodajnih trgih. Trenutno je prihodek od tarif za prezasedenost (prihodkov na podlagi prenašanja električne energije z območij z nizkimi cenami na območja z višjimi cenami) pogosto velik, vendar se redko uporabi za izgradnjo ali okrepitev čezmejnih povezav. To bi bilo treba spremeniti ter ta sredstva učinkovito izkoristiti za izgradnjo evropskega elektroenergetskega sistema.

### **3.3. Sodelovanje med sistemskimi operaterji**

V takem integriranem elektroenergetskem omrežju morata biti operativno načrtovanje in odločanje vedno usklajena. Regionalno sodelovanje in odločanje sta še posebej pomembna za zanesljivo delovanje sistema. Vzpostavitev regionalnih operativnih središč bo pripomogla k učinkovitemu načrtovanju in upravljanju čezmejnega pretoka električne energije v prenosnih sistemih tudi v realnem času. Obstoječe pobude za regionalno sodelovanje na področju varnosti so pomemben prvi korak v smeri nadaljnega regionalnega usklajevanja in integracije upravljanja elektroenergetskega sistema. Postopoma bi jim bilo treba podeliti pristojnosti za sprejemanje odločitev, da bi lahko tlakovale pot do usklajenega upravljanja sistema po vsej Evropi.

Evropska mreža sistemskih operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (ENTSO-E) ima trenutno pomembno vlogo pri usklajevanju sistemskih operaterjev prenosnih omrežij in razvijanju kodeksov omrežij. Za večje usklajevanje med sistemskimi operaterji prenosnih omrežij je lahko poleg oblikovanja regionalnih operativnih središč potrebna tudi močnejša mreža ENTSO-E. To bi zahtevalo tudi spremembe v strukturi upravljanja ENTSO-E in njenem sodelovanju pri učinkovitem upravljanju energetske unije.

Glede na večjo integriranost evropskih prenosnih sistemov bo morda treba ponovno pregledati okvir prihodkov sistemskih operaterjev prenosnih omrežij (tarif, dajatev za prezasedenost in medsebojnih nadomestil), da se zagotovijo prave spodbude za vse sistemske operaterje prenosnih omrežij.

Potrebna sta tudi razširitev in optimalno upravljanje omrežja na ravni distribucije, saj so distribucijska omrežja bistvenega pomena za vključitev decentralizirane, lokalno proizvedene energije iz obnovljivih virov. Treba bo uvesti nove postopke, da bi sistemske operaterje distribucijskih omrežij spodbudili k lokalni prilagodljivosti in stroškovno učinkovitemu odzivu na te nove izzive. V tem kontekstu je treba preučiti vlogo sistemskih operaterjev distribucijskih omrežij. Ti bi morali biti nevtralni spodbujevalci trga, da bi omogočili razvoj tržnih storitev tretjih oseb za odjemalce. To še posebej velja takrat, ko so sistemski operaterji distribucijskih omrežij odgovorni za pametno merjenje in obdelavo podatkov. Vprašanja v zvezi z lastništvom in varnostjo podatkov pred kibernetскими napadi se morajo rešiti na zadovoljiv način ne glede na to, ali je naloga dodeljena sistemskemu operaterjem distribucijskega omrežja ali drugim ponudnikom storitev.

Prav tako bo morda treba pregledati, ali sistemski operaterji distribucijskih omrežij v zadostni meri sodelujejo v evropskih regulativnih organih in pri učinkovitem upravljanju energetske unije. Poleg tega morajo biti omrežne tarife zasnovane tako, da spodbujajo

učinkovito uporabo omrežja in zagotavljajo pošten prispevek k stroškom omrežja, hkrati pa ne smejo odvracati od prilagajanja odjema.

Pametnejše električno omrežje, od odjemalcev na najvišjih napetostih pa do posameznih gospodinjstev, lahko pomaga pri stroškovno učinkovitem odzivanju na spremenljivo in decentralizirano proizvodnjo električne energije ter zmanjša ali odloži potrebe po novih vodih, povezovalnih daljnovodih ali mehanizmih zmogljivosti. Tesnejše sodelovanje med sistemskimi operaterji distribucijskih omrežij in sistemskimi operaterji prenosnih omrežij glede načrtovanja omrežja in izvajanja operacij je zato ključnega pomena in bi ga bilo treba še naprej spodbujati.

### **3.4. Prilagajanje regulativnega okvira integriranim trgov**

Za delovanje integriranega elektroenergetskega omrežja in izvajanje pravil trgovanja je potreben usklajen regulativni nadzor. Logična posledica integracije trga je okrepljena vloga Agencije za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER), ki vključuje nadzor nad učinkovitim delovanjem integriranih trgov in čezmejne infrastrukture.

ACER trenutno predvsem izdaja priporočila in mnenja, njene pravice odločanja pa so zelo omejene. V skladu s povečanim sodelovanjem sistemskih operaterjev bi bilo morda treba okrepiti pristojnosti in neodvisnost ACER, da bo lahko po potrebi opravljala regulativne naloge na evropski ravni. ACER bi tako lahko reševala spore na regionalni ravni in na ravni EU.

Okrepitev pristojnosti ACER bi lahko vključevala pooblastilo za sprejemanje zavezujočih odločitev, ki bi se uporabljale neposredno, in sicer o pobudah na ravni EU in čezmejnih vprašanjih, ter okrepitev pristojnosti za zagotavljanje skladnosti s takimi odločitvami.

Pregled vlog ENTSO-E in ACER je priložnost, da se oceni postopek priprave podrobnih zakonskih predpisov o upravljanju trga in omrežij (kodeksi omrežij in smernice). Ti se pripravljajo ob močni vključenosti ENTSO-E in ACER.

Za krepitev regulativnega okvira bo morda treba v učinkovito upravljanje energetske unije vključiti tudi tiste subjekte, za katere trenutno ne velja regulativni nadzor, na primer borze električne energije, ki imajo ključno vlogo na spojenih evropskih trgih z električno energijo in opravljajo tudi naloge, ki imajo značilnosti naravnega monopola. Prav tako se bo vse večja povezanost med maloprodajnimi in veleprodajnimi trgi morala odražati v regulativnem okviru.

## VPRAŠANJA

- 11) Trgi z električno energijo se spajajo znotraj EU in povezujejo s sosednjimi državami, vendar omrežja še vedno upravljajo nacionalni sistemski operaterji prenosnih omrežij. Pobude za regionalno sodelovanje na področju varnosti, kot sta CORESO in TSC, imajo danes zgolj svetovalno vlogo. Ali bi bilo treba okrepiti pobude za regionalno sodelovanje, da bi po potrebi imele tudi pristojnosti sprejemanja odločitev? Ali trenutna nacionalna odgovornost za varnost sistema ovira čezmejno sodelovanje? Ali bi regionalna odgovornost za varnost sistema bolj ustrezala stvarnosti integriranega trga?
- 12) Zdi se, da razdrobljen nacionalni regulativni nadzor ni učinkovit za harmonizirane dele elektroenergetskega sistema (na primer spajanje trgov). Ali bi bila po vašem mnenju koristna okrepitev vloge ACER?
- 13) Ali bi bila po vašem mnenju koristna okrepitev vloge obeh ENTSO? Kako bi to najlažje dosegli? Kakšen regulativni nadzor je potreben?
- 14) Kakšno vlogo bi morala imeti v prihodnje pravila upravljanja za sistemske operaterje distribucijskih omrežij? Kako bi bilo treba prilagoditi pravila za dostop do podatkov merjenja (ravnanje s podatki in varstvo podatkov) glede na razvoj trga in tehnologij? Ali so potrebne dodatne določbe o upravljanju in dostopu do podatkov merjenja s strani zadevnih subjektov (končnih uporabnikov, sistemskih operaterjev distribucijskih omrežij, dobaviteljev, zunanjih ponudnikov storitev in regulatorjev)?
- 15) Ali bi moral obstajati evropski pristop za določanje tarif za distribucijo? Če da, kateri vidiki bi morali biti zajeti – na primer tarifna struktura in/ali elementi tarif (fiksne tarife, razmerje med zmogljivostjo in energijo, časovno ali krajevno razlikovanje) in obravnavanje lastne proizvodnje?
- 16) Borze električne energije so sestavni del spajanja trgov – ali bi bilo treba razmisliti o pravilih upravljanja za borze električne energije?

#### 4. EVROPSKA RAZSEŽNOST ZANESLJIVOSTI OSKRBE Z ELEKTRIČNO ENERGIJO

Tesnejše povezovanje trgov prek nacionalnih meja ter razvoj kratkoročnih in dolgoročnih trgov z učinkovitim oblikovanjem cen – ki bi zlasti odražale potrebe po novih zmogljivostih – bi morala zagotoviti ustrezne naložbene signale, da bi na trg vstopili novi viri proizvodnje, ter signale za razgradnjo tam, kjer obstaja presežna zmogljivost.

Komisija ugotavlja, da bi bilo v številnih državah članicah mogoče precej izboljšati delovanje trga in zanesljivost oskrbe, na primer s spajanjem trgov, izboljšanjem čezmejnih tokov, okrepitevijo trgovanja znotraj dneva in povpraševanja ter odpravo omejitev cen na veleprodajnih trgih. Vse to bi izboljšalo oblikovanje cen in omogočilo, da bi cene ob visoki obremenitvi zagotavljale boljše naložbene signale, hkrati pa olajšale prodor obnovljivih virov energije na splošno.

Kljub temu pa številne države članice v prihodnjih letih pričakujejo nezadostno proizvodno zmogljivost. Da bi rešile ta problem, so uvedle ali načrtujejo uvedbo mehanizmov zmogljivosti, ki vključujejo ločena plačila za razpoložljive zmogljivosti namesto plačil za dobavljeno električno energijo.

V določenih okoliščinah so mehanizmi zmogljivosti lahko upravičeni, vendar so pogosto lahko dragi in izkrivljajo trg. Poleg tega so lahko v nasprotju s ciljem postopne odprave okolju škodljivih subvencij, tudi za fosilna goriva<sup>13</sup>. Mehanizmi zmogljivosti bi se morali uporabljati samo v primeru resničnega nedelovanja trgov, ne pa za podporo negospodarni ali netrajnostni proizvodnji<sup>14</sup>.

Komisija je nedavno začela sektorsko preiskavo o mehanizmih zmogljivosti<sup>15</sup> – prvo v okviru pravil Evropske unije o državni pomoči. Z njo bo zlasti preučila, ali ti mehanizmi izkrivljajo konkurenco ali trgovino na notranjem trgu z električno energijo.

#### **4.1. Prilagoditev metod za določitev ustreznosti sistema**

V sporočilu Vzpostavitev notranjega trga z električno energijo in čim boljši izkoristek javnega posredovanja<sup>16</sup> je Komisija obravnavala potrebo, da javni organi redno opravljajo objektivno, na dejstvih temelječo oceno glede zadostnosti proizvodnje, direktiva o zanesljivosti oskrbe z električno energijo<sup>17</sup> pa od javnih organov zahteva, da redno ocenjujejo zadostno raven proizvodnje v svoji državi članici.

Določanje zadostnosti proizvodnje se trenutno v državah članicah EU izvaja zelo različno. Novembra 2013 je koordinacijska skupina za električno energijo pozvala k harmonizirani evropski metodologiji za oceno zadostnosti proizvodnje, ENTSO-E pa je leta 2014 organizirala javno posvetovanje o svoji metodologiji za oceno zadostnosti proizvodnje. Hkrati se je petstranski forum zavezal k razvoju ocenjevanja zadostnosti na regionalni ravni.

Pri bolj standardiziranem ocenjevanju v EU bi bilo treba ustrezno upoštevati prispevek čezmejnih povezav, čezmejne proizvodnje, proizvodnje energije iz nestalnih obnovljivih virov, prilagajanja odjema, možnosti shranjevanja ter ustreznih evropskih okvirov politik, na primer pričakovanega razvoja trga ogljika in politik energijske učinkovitosti („ocena ustreznosti sistema“). Odločitev o tem, ali so potrebni mehanizmi zmogljivosti, bi morala temeljiti na taki standardizirani oceni.

#### **4.2. Standardi zanesljivosti**

Zanesljivost sistema na medsebojno povezanih trgih je soodvisna. Čeprav imajo lahko države članice upravičene razloge za vzpostavitev različnih standardov ustreznosti

---

<sup>13</sup> Glej točko 220 sporočila Komisije – Smernice o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020.

<sup>14</sup> C (2013) 7243 – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu Vzpostavitev notranjega trga z električno energijo in čim boljši izkoristek javnega posredovanja in SWD (2013) 438 final – Delovni dokument služb Komisije: Zadostnost proizvodnje na notranjem trgu z električno energijo – navodila za javna posredovanja.

<sup>15</sup> [http://europa.eu/rapid/press-release\\_IP-15-4891\\_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4891_en.htm) -  
[http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/state\\_aid\\_to\\_secure\\_electricity\\_supply\\_en.html](http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/state_aid_to_secure_electricity_supply_en.html).

<sup>16</sup> C(2013) 7243.

<sup>17</sup> Direktiva 2005/89/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. januarja 2006 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z električno energijo in naložb v infrastrukturo, *UL 33, 4.2.2006, str. 22-27.*

sistema, na primer da upoštevajo nacionalne okoliščine, je treba pri tem upoštevati tudi vpliv na notranji trg. Če države članice ne ukrepajo za zagotovitev ustreznosti sistema, to oslabi zanesljivost oskrbe v širšem sistemu. To tveganje je še večje, če države članice regulirajo cene in jih določijo tako, da so nižje od stroškov, kar dolgoročno pomeni nezadostne prihodke za kritje potrebnih naložb. Nasprotno pa lahko obstaja težnja po previdnosti in prevelikem zavarovanju pred tveganji motenj v oskrbi. To bi lahko privedlo do visokih stroškov in ogrozilo sposobnost notranjega trga za usmerjanje naložb<sup>18</sup>.

Če bi vse države članice določile jasne standarde zadostnosti proizvodnje, bi to povečalo jasnost za vse deležnike. V sodelovanju z državami članicami bi lahko Komisija vzpostavila vrsto sprejemljivih standardov za pričakovane *nenamerne* odklope odjemalcev z omrežja, ki bi upoštevali stroške nepričakovanih motenj oskrbe za gospodarstvo in družbo.

### 4.3. Okvir za čezmejno odpiranje mehanizmov zmogljivosti

Spremljanje zanesljivosti oskrbe v Evropi in jasni standardi zadostnosti bi morali biti osnova za opredelitev, ali so potrebni mehanizmi zmogljivosti. Obstoječi ukrepi Komisije, zlasti smernice o državni pomoči<sup>19</sup>, od vseh držav članic zahtevajo, da pri uporabi mehanizmov zmogljivosti spoštujejo več pomembnih načel. Taki mehanizmi zlasti ne bi smeli diskriminirati med tehnologijami (vključno s prilagajanjem odjema in shranjevanjem energije) ali med novimi in obstoječimi ponudniki zmogljivosti, ampak bi morali zagotavljati plačila samo za razpoložljivost (na MW) ter omogočati čezmejno udeležbo. Ob odsotnosti skupnih dogovorov je težko organizirati učinkovito čezmejno udeležbo.

Možna rešitev bi bila razvoj pravil na ravni EU o čezmejni udeležbi tam, kjer se uporabljajo mehanizmi zmogljivosti. To bi vključevalo določitev jasnih vlog in odgovornosti posameznih strani (zlasti za proizvajalce, ponudnike prilagajanja odjema ter odjemalce in sistemske operaterje prenosnih omrežij) ter okvira za izračun in dodeljevanje čezmejnih zmogljivosti v takih mehanizmih.

Če se mehanizmi zmogljivosti med seboj zelo razlikujejo, se lahko ponudniki čezmejnih zmogljivosti v različnih sistemih srečujejo z več različnimi zahtevami. To povečuje stroške transakcij in lahko zmanjša skupno učinkovitost. Zato bi bilo morda smiselno, da se določi referenčni model za mehanizem zmogljivosti (ali omejeno število mehanizmov) za uporabo na regionalni ravni, ki bi olajšal čezmejno udeležbo in zmanjšal izkrivljanje trga.

Rezultati nedavne pobude Komisije o sektorski preiskavi<sup>20</sup> bodo koristni za določitev prihodnjih pravil na tem področju. Osutek poročila o sektorski preiskavi bo konec leta objavljen za namen javnega posvetovanja.

<sup>18</sup> S primerjavo standardov zadostnosti, ki se uporabljajo v sosednjih sistemih, je koordinacijska skupina za električno energijo ugotovila pomanjkanje jasnosti glede odgovornosti za določanje standardov zadostnosti proizvodnje in zanesljivosti oskrbe, saj številne države članice formalnih standardov nimajo.

<sup>19</sup> Sporočilo Komisije – Smernice o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020, *UL C 200*, 28.6.2014, str. 1–55.

<sup>20</sup> [http://europa.eu/rapid/press-release\\_IP-15-4891\\_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4891_en.htm).

## Vprašanja

- 17) Ali obstaja potreba po harmonizirani metodologiji za oceno ustreznosti elektroenergetskega sistema?
- 18) Kakšen bi bil primeren geografski obseg harmonizirane metodologije za oceno ustreznosti (npr. vseevropski, regionalni, nacionalni ali z vključitvijo sosednjih držav)?
- 19) Ali bi bila uskladitev trenutno različnih standardov zadostnosti po vsej EU koristna za vzpostavitev učinkovitega enotnega trga?
- 20) Ali bi bil skupen evropski okvir za čezmejno udeležbo v mehanizmih zmogljivosti koristen? Če da, kateri elementi bi morali biti vključeni v tak okvir? Ali bi bilo koristno zagotoviti referenčne modele za mehanizme zmogljivosti? Če da, kakšni bi morali biti?
- 21) Ali bi morala odločitev o uvedbi mehanizmov zmogljivosti temeljiti na harmonizirani metodologiji za oceno ustreznosti elektroenergetskega sistema?

## 5. NASLEDNJI KORAKI

To posvetovalno sporočilo o zasnovi trga z električno energijo bo odprlo javno posvetovanje o elementih nove zasnove trga, ki bo podlaga za pripravo vseh prihodnjih zakonodajnih in nezakonodajnih predlogov. Namen tega posvetovalnega sporočila je vsem deležnikom dati priložnost, da sporočijo povratne informacije o predstavljeni viziji in opredeljenih ukrepih za njeno uresničitev. Dopolnjeno bo z bolj podrobnimi in celovitimi vprašanji o določenih vidikih, zlasti glede zanesljivosti oskrbe z električno energijo.

Obenem sporočilo o zagotovitvi novega dogovora za odjemalce energije, sprejeto skupaj s tem posvetovalnim sporočilom o zasnovi trga, vsebuje podrobno vizijo o novi vlogi odjemalcev energije in določa potrebne ukrepe. Krepitev vloge odjemalcev (gospodinjstev, podjetij in industrije), pametni domovi ter obdelava in varstvo podatkov so trije stebri za uresničitev te vizije. Ukrepi, opisani v sporočilu o odjemalcih, temeljijo na obsežnih posvetovanjih z državljanji, odjemalci in deležniki, vključno z javnim posvetovanjem, izvedenim v prvi polovici leta 2014, in razpravami v skupinah strokovnjakov pod vodstvom Komisije<sup>21</sup>.

Morebitni zakonodajni ukrepi, ki bodo sledili danes objavljenim sporočilom, bi lahko vključevali spremembe naslednjih zakonodajnih aktov, odvisno od rezultatov prihodnjih prizadevanj:

- direktive o električni energiji,
- uredbe o električni energiji,
- uredbe o ACER,
- uredbe o infrastrukturi evropskega trga,

---

<sup>21</sup> Delovna skupina ENER za pametna omrežja, delovna skupina za ranljive potrošnike v okviru foruma državljanov za energijo.



- direktive o zanesljivosti oskrbe z električno energijo,
- direktive o energijski učinkovitosti,
- direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov.

Poleg tega bodo prizadevanja vplivala na obliko več kodeksov omrežij, zlasti kodeksov o izravnavi, izrednih razmerah in ponovni vzpostavitvi sistema. Prihodnji predlogi in ocene njihovih učinkov bodo upoštevali gospodarske posledice in prispevke iz postopka posvetovanja.

Vsa vprašanja v tem sporočilu so skupaj s posebnim vprašalnikom o zanesljivosti oskrbe z električno energijo na voljo na spletišču Komisije. Odgovore je treba sporočiti v skladu z navodili<sup>22</sup> in najpozneje do 8. oktobra 2015. Komisija namerava objaviti poseben dokument, v katerem bodo povzete glavne ugotovitve tega posvetovanja. Komisija bo ohranila zaupnost prejetih odgovorov, če bo izražena zahteva o zaupnosti na podlagi utemeljenih razlogov.

---

<sup>22</sup>

<https://ec.europa.eu/energy/en/consultations>.